

De eigenzinnige gemeente van het Modellenrecht

VVA, 14 februari 2020

Internationale wording in vogelvlucht

- Kleurrijke jeugd
- Weerbastige pubertijd
- Volwassen bohémien

I. Nationaal

19e eeuw: Frankrijk

- Spanning tussen auteurs- en modellenrecht
 - Auteursrecht: wet van juli 1793
 - Tekeningen- en modellenwet van 18 maart 1806
- Verhouding tussen beide is niet duidelijk
 - Hardnekkig probleem
 - Praktijk keert zich af van de rechtspraak, zoekt arbitrage

Théorie de l'unité de l'art

- Geen onderscheid meer in criteria voor auteurs- en modellenrecht
- Eugène Pouillet (Traité 1879)
- Wet van 11 maart 1902

- MAAR
- Modellenwet van 1806 blijft voor gevallen waarin geen auteursrecht
 - Onderdelen van fabrieksmatig geproduceerd object
 - Objecten die, “hoewel karakteristiek, op geen enkele manier geassocieerd konden worden met de kunst van ontwerpen of vormgeven”

MAAR: Modellenwet van 1806 blijft bestaan naast auteursrecht

- voor gevallen waarin er geen auteursrecht is
 - Onderdelen van fabrieksmatig geproduceerd object
 - Objecten die, “hoewel karakteristiek, op geen enkele manier geassocieerd konden worden met de kunst van ontwerpen of vormgeven”
- De wet van 1806 wordt gewijzigd door wet van 14 juli 1909
 - Beperkte wijziging (hetgeen werd betreurd)
 - De wet bevestigde de mogelijkheid van cumulatieve bescherming Ar./Modellenrecht
- Geestdrift in Frankrijk
 - Probleem van een eeuw oud overwonnen
 - Missionaire ijver voor de Franse oplossing

19e eeuw: Great Britain

- Registered design system vanaf 1839
- In belangrijke mate profiteren katoenproducenten
- “roaring success”
- Probleem van cumulatie was niet eens ontstaan
 - Theoretische rol v.a. 1883;
 - Praktisch: registratie voor meerdere klassen is ingewikkeld en duur

G.B. : system van 'demarcation'

- Copyright Act 1911, section 22: geen auteursrecht voor “works of applied art intended to be applied in an industrial process”
- Designs rules van 26 juni 1912 definiëren “industrial process”:
- Multiplication of more than 50 articles

Duitsland

- Duitsland:
 - Geschmackmustergesetz van 11 januari 1876
 - 1907: Gesetz betreffend das **Urheberrecht** an Werken der bildenden Künste und der Photographie vestigt cumulatieprobleem;
 - 1911: Reichsgericht beslist in “Schulfraktur”. Gradueel onderscheid.

Japan, Italië

- Italië:

- Auteurswet 1865
- Modellenwet vanaf 1868
- Vanaf 1925 toenemend geneigd naar opvatting van separability ('scindibilità')
 - Voor auteursrecht moet een werk zijn artistieke eigenheid behouden ongeacht de praktische aanwending ervan
 - U.S.: auteursrecht beschermt 'only if, and only to the extent that, such design incorporates pictorial, graphic, or sculptural features that can be identified separately from, and are capable of existing independently of, the utilitarian aspects of the article'.

- Japan

- 1888 Modelbescherming op Britse leest
- 1899 Auteurswet 1899 noemt geen werken van toegepaste kunst
- Strikte scheiding tussen kunstwerken en modellen

II. Internationaal

A. Auteursrecht: de Berner Conventie

De Berner Conventie

- Berlijn 1908 : onderwerpt werken van toegepaste kunst aan beginsel van nationale behandeling

- Duitsland pleit voor opname werken van toegepaste kunst in art. 2 BC
- gesteund door Fr, It, België; verzet door G.B. en Zwitserland

[Fr neemt daarna de lead bij de herzieningsconferenties van het Unieverdrag van Parijs; herzieningsconferentie van Washington 1911 en van Den Haag 1925, zonder resultaat]

- Rome 1928 : Pogingen tot een compromis

- Fr en GB dicht bij elkaar; gesneuveld op verzet Italië en Japan

De Berner Conventie

- Rome 1928 : Pogingen tot een compromis
 - Fr en GB dicht bij elkaar; gesneuveld op verzet Italië en Japan
- Brussel 1948:
 - Werken van t.k. en t.&m. worden genoemd in (toenmalig) art. 2(5) BC
 - Ieder land beslist zelf over
 - Het toepassingsgebied van hun wetten betreffende werken van toegepaste kunst
 - Alsmede de voorwaarden voor de bescherming
 - Reciprociteit: als een land alleen als model beschermd, kan in een ander land slechts modelbescherming worden ingeroepen (AQ: geen dwingend recht ?!)

De Berner Conventie

- Stockholm 1967:
- Indien in een land geen modelbescherming wordt toegekend, worden deze werken beschermd als werken van kunst (door auteursrecht)

B. Modellenrecht

Unieverdrag van Parijs

Overeenkomst van 's Gravenhage 1925

- materieel

Herziëningsconferentie Lissabon 1958

Art 5 quinquies

UvP

- Tekeningen en modellen van nijverheid
- Zullen
- In alle landen der Unie
- Beschermd worden

Beetje mager.

- Vóór 1958 gold o.g.v. UvP
- Slechts national treatment en voorrangrecht
- *Als* er een modelrecht bestond
- Maar dat hoefde dus niet

Controverse visie Bodenhausen/Ricketson

- Bodenhausen in *Guide*: je kunt aan 5quinquies voldoen via recht van de ongeoorloofde mededinging en/of auteursrecht
- (Vgl. NL & HR 1953 Hyster Karry Krane)
- Ricketson: 5quinquies verplicht de zaal serieus te nemen;
- Dus bescherming door modellenrecht

TRIPS art. 25 en 26

- Art. 25 : bescherming voor onafhankelijk vervaardigde teleningen en modellen van nijverheid die nieuw of oorspronkelijk zijn
 - Uitz mogelijk voor t&m die niet aanmerkelijk verschillen
 - Uitz mogelijk voor t&m waarvoor technische en functionele eisen bepalend zijn
- Art. 26 :
 - Lid 2 beperkte uitz mogelijk, onderworpen aan drie stappen toets
 - Lid 3 De duur der bescherming belooft ten minste tien jaar

WIPO SCT

- Delegaties van Israël Japan en VS stelden in 2016 bescherming als model voor van GUI's (Graphical User Interfaces)

- Formeel

Haagse Schikking van 6 November 1925

- Regeling van de internationale registratie van tekeningen en modellen
- Revisie in 1960 in Den Haag; chaotisch verloop
 - Zie BIE 1961, p. 43 ; De Naamloze Vennootschap 1961-1962 p. 28-33
- Revisie Genève 1999:
 - handreiking naar systemen met inhoudelijke toetsing
 - Schikking Den Haag begint enorme zegetocht (73 staten thans ipv 27 in 2000)
 - Op 18 December 2018 voor Nederland in werking, Trb. 2018, nr. 192